

SIYONİZM

VE

FİLİSTİN MESELESİ

 MAHMUT ARSLAN

Siyonizm sözcüğü, İbranicedeki Siyon sözcüğünden türetilmiştir. İsmi kökeni, Kudüs yakınlarında bulunan Siyon Dağı'na veya Siyon Kalesi'ne dayatılmaktadır. Siyonizm, tarihî İsrail Toprakları olarak tanımlanan topraklarda bir Yahudi devletinin asırlar sonra yeniden kurulmasını destekleyen, savunan ve Yahudi milliyetçiliğini temel alan ideolojik fikir hareketidir. Fikrin ortaya çıkmasıyla birlikte varlıklı Yahudi soyluların ilgisini çeken hareket, Osmanlı İmparatorluğu'nun kontrol ettiği Filistin'de sürdürülebilir bir Yahudi devletini, uzun bir süreden sonra tekrar yaratmayı amaçlıyordu. 1948'e kadar Siyonizmin temel hedefleri: İsrail topraklarında, Yahudi egemenliğinin yeniden kurulması ve Yahudilerin, diasporada yaşadıkları antisemitik ayrımcılıktan ve zulümden kurtarmaktı. İsrail Devleti'nin 1948'de kurulmasından bu yana Siyonizm, öncelikle İsrail adına savunuculuk yapmayı, onun varlığına ve güvenliğine yönelik tehditleri ele almayı ve diasporadaki Yahudileri herhangi bir katliam girişimine korumayı amaçlamış durumdadır. Dünyanın farklı bölgelerinde çeşitli ülkelerin uyuğu olarak yaşayan Yahudilerin kendilerine ait bir devlet

kurma fikrinin oluşmasında Fransız İhtilali ile Avrupa'da başlayan milliyetçilik akımı etkili olmuştur. Avrupa'da artan milliyetçi söylemler Yahudilerin dünya cenneti olarak adlandırdıkları "siyon'a dönüş" fikrini güçlendirmiştir. Siyonizm hareketi, bir Yahudi yurdu kurma fikrini ortaya atan ve Siyonizm Hareketi'ni başlatan Theodor Herzl tarafından geliştirilmiştir. 1880- 1890'larda Rusya'da Yahudilere yapılan zulümler bu düşüncenin güçlenmesine neden olur. 1882-1903 yılları içinde Filistin'e ilk önemli Yahudi göçü gerçekleştirildi. Bu göçlerin finansmanında Baron Edmund De Rothschild ve Baron Murcie De Hirsch ikilisinin kurduğu Yahudi Kolonileşme Birliği'nin (JCA) aktif çalışmaları etkili olmuştur. İkinci göç dönemi 1905-1914 yıllarında gerçekleştirildi. Sistemli göçlerle birlikte Filistin'de Yahudi nüfusunda ciddi artışlar meydana gelmiş, 1881'de 14.731 olan Yahudi nüfusu 1901'de 23.662'ye ve 1914'te 38.754'e ulaşmıştır. Siyonizm hareketinin ilerlediği zamanlarda Filistin toprakları Osmanlı yönetiminde bulunmaktaydı. Siyonist liderler Osmanlı'daki idarecilere Filistin'in para ile satılması fikrini götürmüşlerdir. Theodor Herzl başkanlığındaki

bir heyet iki defa İkinci Abdülhamit zamanında bir takım girişimlerde bulunsalar da bu talepleri başarısızlıkla sonuçlanır.1908'de darbe ile yönetime İttihat ve Terakki'nin gelmesi Yahudiler için büyük bir ümit oldu ve Yahudilerin Filistin topraklarına göçü sistemli bir şekilde devam etti. Darbeyle yönetime gelen İttihat Terakki'nin Yahudi göçüne dolaylı desteği ve milliyetçi politikaları yüzünden Araplarda tersine bir milliyetçiliğin gelişmesine sebep oldu. Siyonistlerin uluslararası arenada tanınmalarını sağlayan en önemli fırsat ise İngiltere'nin Birinci Dünya Savaşında Rusya'yı savaşta tutmak, ABD'nin savaşa katılmasını sağlamak amacıyla Siyonistlerden destek beklemesiydi. Zira Yahudiler gözlerden uzak bir şekilde ABD devletinde önemli makamları ele geçirmiş ve dünya üzerinde birliklerini oluşturarak ekonomik anlamda güç sahibi olmuşlardı. Londra'daki Siyonistlerin sözcüsü Weizman'ın çabalarıyla Siyonistler ile İngilizler Balfour Deklarasyonunu ilan etmişlerdir. Kasım 1917'de yayınlanan Balfour Deklarasyonu ile İngiltere Filistin'de Yahudi milli devletinin kurulmasını kabul etmiştir. Birinci Dünya Savaşının itilaf devletleri tarafından kazanılması sonucu Osmanlı devleti ordularının Filistin topraklarından çekilmeleri üzerine 31 Ekim 1917'de İngiliz ordusu Filistin'i ele geçirdi. Bu işgal ile 1948'e kadar Filistin İngiliz mandası altında kalacaktı. 1. Dünya Savaşından sonra manda yönetimi altında devam eden İngiliz işgali, Siyonizm açısından İsrail'in yapılandığı dönem olması itibariyle hayati önem taşır. İngiltere manda yönetiminin kilit noktalarında Yahudi asıllı bürokratlar yatar. Balfour Deklarasyonunun hazırlanmasında katkıları olan Helbert Samuel Filistin mandası yüksek komiserliğine atanırken, göçmen dairesi başkanlığına Albert Hyamson getirilir. Bu süreçten itibaren sistemli bir Yahudi göçü başlar ve İngilizlerin bu göçe karşı herhangi bir sınırlama girişimi de olmaz. Adım adım devletleşmeye giden bu süreçte askeri yapılanmalar da hız kazanır. İsrail'in kuruluşu aşamasındaki kanlı eylemlerde imzası bulunan Ulusal Askeri Örgüt ve İsrail'in Özgürlüğü Savaşçıları gibi terör örgütlerinin de temelleri atılır. Kurulan bu terör örgütleri İngilizlerden büyük destek ve müsamaha görür. İngiliz subayları tarafından eğitilen Siyonist gruplar Filistinlilere karşı eylemlere başlarlar. Araplar, İngiliz manda yönetiminin Yahudi göçlerine izin vermesine ve onları silahlandırmalarına karşı 1936'da büyük bir isyan başlatırlar.İkinci Dünya

Savaşı'nın başlaması Filistinliler için daha karanlık günlerin başlangıcı olur. Hitler'in Yahudilere yaptığı zulümler dünya kamuoyunda Yahudilere karşı bir sempati oluşturur.. İkinci Dünya Savaşı sonucunda daha organize olan Siyonistler saldırı ve terör eylemlerini artırırlar. BM'ye götürülen sorunlar neticesinde özel bir araştırma komisyonu tarafından bir sonuç raporu hazırlanır. Söz konusu BM kararıyla, sayıları Filistin toplam nüfusunun yüzde 33'ünü geçmeyen Yahudilere tarihi Filistin topraklarının yüzde 56,5'lik kısmı verildi. Nüfusun yüzde 67'lik kısmını oluşturan ve toprakların çoğunda mülkiyet hakkı bulunan Araplara ise bu toprakların sadece yüzde 43,5'lik kısmı verilmiş oldu. Bu adaletsiz paylaşımı kabul etmeyen Araplar ile söz konusu topraklara sahip olan Siyonistler arasında çatışmalar yeniden baş gösterir. İngilizler bu süreçte Siyonistlerin teşkilatlanmalarını tamamladıklarını anladıklarından manda yönetimini 15 Mayıs 1948'de sona erdireceğini açıklar. Taksim kararını kabul eden Siyonistler ise toprakları işgal edip Filistinlileri katletmeye başlar. Bu dönemde Filistinlileri vatanlarından atmak için onlarca katliam gerçekleştirirler. Bu katliamlardan biri de silahsız ve savunmasız bir şekilde katledilen Deir Yasin köylüleridir. Siyonistler İngiliz mandasının sona ermesine saatler kala gece yarısı Tel Aviv'de bir İsrail devleti kurduklarını ilan ederler. ABD yönetimi 11 dakika sonra İsrail'i tanıırken SSCB ise bir gün sonrasında bu devleti tanıdıklarını açıklamıştır. İsrail devletinin kurulmasından birkaç saat sonra Arap birliği İsrail'e savaş açtı. Mısır, Ürdün, Suriye, Lübnan ve Irak kuvvetleri üç yönden İsrail'e karşı saldırıya geçtiler. Halklarının zorlaması ile harekete geçen Arap orduları birçok yönden ilerlemeler kaydettiler. Kudüs şehrinin Siyonist mahalleleri dahi Arapların eline geçmesine rağmen İngilizlerin barış planı yüzünden savaşmakta isteksiz olan Arap orduları savaşı durdurarak Tel Aviv'e 35 km kalmışken savaşı durdurup barış görüşmelerine başladılar. Barış süreci sırasındaki dört haftayı iyi değerlendiren Siyonistler batıdan gördükleri silah yardımı ile anlaşmayı bozarak tekrar işgal ve tedhişe devam ettiler. Barış görüşmesi sonucu varılan ateşkese rağmen İsrail savaşı sürdürerek Arapların elde ettiği toprakları geri aldığı gibi bütün Filistin'i işgal etti. Sina yarımadasını ele geçiren İsrail savaşa katılan her Arap ülkesiyle ayrı mütareke imzaladı. 1948 savaşında Arap devletlerinin yenilgilerine karşılık intikam almak istemeleri savaş olasılığını artırmaktaydı. 1966'da Suriye'de Baas Partisinin iktidara gelmesi ile beraber

Suriye ve Ürdün üzerinden İsrail'e yönelik gerilla eylemlerinin artmasını bahane eden İsrail 5 Haziran 1967'de tarihe "6 Gün Savaşları" olarak geçen savaşı başlatır. Bu savaşla Filistin'in 1948-1949 savaşında geriye kalan ve yüzde 22'sini içeren Doğu Kudüs, Gazze ve Batı Şeria; Mısır'da Sina Yarımadası, Suriye'de Golan Tepeleri İsrail işgali altına girdi. Bunun üzerine 7 Haziran'da Ürdün, 8 Haziran'da Mısır, 9 Haziran'da Suriye koşulsuz ateşkes isteğinde bulundu. İsrail'in Golan tepelerini tamamen istila etmeyi istemesinden dolayı savaş 10 Haziran'da sona erdi. Ayrıca İsrail doğu Kudüs'ü işgal etmiş, Yahudi yerleşim yerlerini artırarak Filistin'i parçalamıştır. Arap milliyetçiliğinin batılılar tarafından üretilen efsanesi Cemal Abdunnasr önce istifa etmiş sonra istifadan vazgeçerek 1970'e kadar başkan olarak kalmıştır. Nasır'ın ölümünden sonra yardımcısı Enver Sedat işbaşına geçince, İsrail'le barış görüşmeleri yoluyla Sina yarımadasını işgalden kurtararak askeri harcama yükünü azaltmak istiyordu. İsrail devletinin barışa yanaşmaması üzerine Mısır, Suriye ve Ürdün arasında yapılan savaş planlamalarının ardından İsrail'e savaş açılmıştır. Savaşın başında Arap orduları bir takım ilerlemeler kaydettiyse de ABD'nin devreye girmesiyle durum değişmiş 22 Ekim'de ateşkes ilan edilmiştir. Savaşı sonunda Mısır Sina yarımadasını işgalden kurtarmakla beraber ABD ile yakınlaşma sürecine girmiştir. 28 Savaş sonucunda Mısır lideri Enver Sedat ile İsraililer arasında ABD Dışişleri Bakanı Henry Kissinger'in "mekik diplomasisi" sonucunda barış görüşmeleri yapılmaya başlandı. Mısır devlet başkanı Enver Sedat ve İsrail Başbakanı Menahem Begin arasında 26 Mart 1979'de Camp David barış antlaşması imzalandı. Bu antlaşmaya göre beş yıl içinde Filistinlilere özerklik hakkı verilecek, İsrail Sina yarımadasından çekilecek buna karşılık Mısır Devleti de İsrail'i tanıyacaktı. Bu antlaşma sonucunda ilk defa bir Arap devleti İsrail'i resmen tanıırken bu vesileyle İsrail batı sınırlarını güvence altına almayı başardı ve işgalci İsrail'in Filistin topraklarındaki meşruiyeti sağladı. İsrail sonraki süreçte de Kudüs'ü Yahudileştirmeyi ve Filistin topraklarını ilhak etmeyi sürdürdü. Mısır'ın İsrail'i tanımasıyla bölgede gücünü pekiştiren İsrail, Ürdün'den sonra Lübnan'ı karargâh haline getiren FKÖ'ye karşı 6 Haziran 1982'de 40 bin kişilik bir orduyla harekete geçer. Lübnan'da 1975'ten beri devam eden iç savaş bu işgalin kolaylaşmasına

sebeptir. İsrail birlikleri bir hafta içinde Arap ülkelerinin sessiz bakışları arasında Lübnan'ın başkenti Beyrut'u işgal eder. FKÖ lideri Arafat ve yanındakiler Fransa ve İtalya'nın koruması altında Lübnan'ı terk etmek durumunda kalır. İsrail, 2000 yılına kadar devam edecek olan Lübnan işgalini bu şekilde başarmış olur. Lübnan işgali sonucunda yaklaşık 19 bin insan katledilirken 30 bin insan ise yaralanır. Bununla da yetinmeyen İsrail birlikleri Hristiyan falanjistlerin de yardımıyla Lübnan'daki mülteci kamplarından Sabra ve Şatilla'da iki binin üzerinde masum sivil katleder. Bütün bu işgal ve katliamlar "Beyrut Kasabı" olarak bilinen dönemin İsrail Savunma Bakanı Ariel Şaron komutasında gerçekleştirilir. Mısır'ın İsrail'i tanıması, İsrail'in Lübnan'ı işgal etmesi, FKÖ liderliğinin Tunus'a taşınması, FKÖ gerillalarının Yemen ve Cezayir'e yerleşmesi sonucunda Batı Şeria ve Gazze'deki Filistin direnişi oldukça güçsüzleşmişti. Sahipsiz kalan Filistinlilerin öfkesi, Gazze'de bir Yahudi'nin kamyonetiyle Filistinlilere çarpması sonucunda dört Filistinlinin şehadetine dokuzunun da yaralanmasına sebep olmasıyla beraber artarak birinci intifadanın başlamasına sebep oldu. Filistinliler için umitlerin kesildiği bir dönemde başlayan İntifada hareketi kısa sürede tüm Filistin topraklarına yayılır. Dünyanın İsrail terörüne sessiz kaldığı, Arapların İsrail'e karşı yenilginin utancını yaşadıkları bir dönemde başlayan intifada Filistin meselesinin tekrar dünya gündemine gelmesine vesile olur. Dünyanın desteğini alarak işgale devam eden İsrail'e karşı başlayan intifada İsrail'i dünya kamuoyu nezdinde zor duruma düşürür. Birinci intifada da Filistinliler nezdindeki en önemli olaylardan biri de İslami Direniş Hareketi HAMAS'ın Filistin'deki mücadele sahasında aktif rol oynamaya başlamasıdır. İntifada sürecinde HAMAS Filistinlilerin eylemlerini yönetmede adeta motorize güç haline dönüşür. Birinci İntifadadan sonra İsrail İşçi Partisi önderlerinden İzak Rabin ve Şimon Peres, Arafat ile barış masasına oturmanın İsrail'in yararına olacağına dair düşünceleri onları Oslo Görüşmelerini başlatmalarına neden oldu. Bu müzakerelerin ilk etabında İsrail ve FKÖ, karşılıklı olarak birbirlerini tanıdılar. FKÖ şiddet kullanmaktan vazgeçeceğini taahhüt ederken İsrail, Filistin tarafına özerklik verilmesini 5 yıl içinde de bağımsız Filistin devletinin kurulmasını kabul etti. İsrail, Oslo görüşmeleri adı altında gerçekleştirdiği bu anlaşma ile Filistin'de yükselen İslamî hareketi baltalamayı planlıyordu. Zira işgalci İsrail kuruluşundan bu yana

topraklarını ve nüfuzunu artırmaktan başka bir hedef gözetmedi. Siyonistler işgal süresi boyunca asla barıştan yana olmamışlardır. Barış kelimesi Siyonistler için ancak oyalama taktiği olarak kullanılmıştır. Oslo görüşmelerinin arkasında yatan asıl hedef de bu olduğundan sözde barış görüşmeleri Arafat'ın verdiği tavizler dışında Filistinliler için herhangi bir kazançla dönüşmedi. İsrail bu anlaşmanın akabinde Filistin topraklarına utanç duvarını örerek Filistin halkını birbirinden ayırdı. Etrafı tanklarla çevrilmiş birkaç küçük şehri kantonlar halinde Filistin'e bırakarak hem Filistinliler arasındaki bağı kopardı hem de Filistin'deki İslami hareketler ile ulusalcı hareketleri birbirine düşürdü. Bu süreçte Yahudi göçünü hızlandıran İsrail devleti Doğu Kudüs'te de Yahudi nüfusunu artırdı. Kudüs'ün adım adım Yahudi Devleti topraklarına dâhil edilmesi sürecinde Oslo Görüşmeleri oldukça işlevsel oldu. FKÖ ile Siyonistler arasındaki görüşmelerden olumlu neticeler alınmazken Filistinlilerin aleyhine gelişmeler devam ediyordu. 30 Eylül 2000'de dönemin muhalefet lideri Ariel Şaron, seçim süreci öncesi Mescid-i Aksa'nın avlusuna baskınla girmişti.Şaron'un Aksa'ya gerçekleştirdiği provokatif ziyaret, "İkinci İntifada"nın başlamasına yol açmıştı. Şiddetin dozunu artıran İsrail'e karşı Filistinli İslami direniş grupları intihar saldırıları ile cevap verdi. Bu süreçte Arafat etkisizleştirilerek yerine Mahmut Abbas getirildi. 5 ay boyunca yönetimi elinde tutmaya çalışan Mahmut Abbas görevini yerine getiremediğini, direniş gruplarının kendisini dinlemediğini belirterek görevinden istifa etti. Mahmut Abbas, 2004'te Yaser Arafat'ın yerine kurucularından olduğu Filistin Kurtuluş Örgütü'nün başına geçmiş ve 6 ay sonra da Filistin Devlet Başkanı olarak göreve başladı. Birinci ve ikinci intifada da Filistin halkının direnişini örgütleyen İslami Direniş Hareketi HAMAS, FKÖ'den boşalan alana hâkim olmaya başladı. İsrail HAMAS'ın yükselen direnişini kırmak için suikastlere başladı. 2004'te peş peşe yapılan iki suikastle HAMAS liderlerinden Şeyh Ahmed Yasin ve Prof. Dr. Abdulaziz Rantisî şehid edildi. Ancak HAMAS'a Filistin halkının desteği daha da arttı. 2006'da Filistin'de yapılan seçimde HAMAS oyların %60'ını alarak Filistin mücadelesinin bayrağını devralmış oldu.

Uluslararası güçler ve İsrail kabullenmeyince el-Fetih hükümete katılmayı reddetti. Bunun üzerine İsmail Heniye başkanlığında Filistin hükümeti kuruldu. ABD ve İsrail HAMAS hükümetini yok sayarak Abbas'la görüşmeye devam ettiler. Gazze'de HAMAS'ı bitirmeyi hedefleyen Mahmud Abbas uluslararası kamuoyu ve Arap liderlerin desteğini alarak Gazze'de HAMAS'a saldırdı. Çıkan çatışmalar yüzlerce Filistinlinin vefatıyla sonuçlanırken Gazze tamamen FKÖ ve el-Fetih'in elinden çıktı. 2007'den bu yana Gazze'yi yöneten HAMAS'a karşı uluslararası kamuoyunun cılız tepkiler verdiği ambargo başladı. Karadan,havadan ve denizden yapılan bu ambargo ile Gazze dünyanın en büyük açık cezaevine dönüştürüldü. Bu yöntemle Filistin halkının HAMAS'a vereceği desteği bitirmeyi hedefleyen İsrail ambargo ile beraber Gazze'ye karşı vahşi saldırılara başladı. Gazze'yi ambargo ile HAMAS idaresinden alamayan İsrail ABD'nin onay ve desteğiyle 27 Aralık 2008'de Gazze'ye yönelik hava destekli geniş bir saldırı başlattı. İsrail operasyonun gerekçesi olarak Gazze'den yerleşim (işgal) yerlerine atılan füzeleri gösterdi. Bu saldırılar 18 Ocak 2009'a kadar devam etti. Bu saldırıların sonucunda 1400 Gazzeli şehit edildi, binlercesi de yaralandı.7 Temmuz 2014 tarihinde 51 gün sürecek İsrail saldırganlığı başladı. En gelişmiş silahlar ile Gazze'ye saldıran Siyonistler bu savaş sonucunda 530'u çocuk 302'si kadın toplam 2100 Filistinli'yi katledip on bine yakın Filistinli'yi yaraladı. Ocak 2017'de göreve başlayan ABD Başkanı Trump 6 Aralık 2017'de Kudüs'ü İsrail'in başkenti olarak tanıdığını açıkladı. Bu açıklamanın Balfour Deklarasyonu'nun 100. Yıldönümünde yapılması ise manidardı. Trump'un açıklamasından sonra Türkiye, Malezya, Endonezya, Pakistan ve İran başta olmak üzere İslam ülkelerinde karar halk kitlelerince protesto edildi. Türkiye'nin çağrısıyla toplanan İslam İşbirliği Örgütü, ABD'nin bu kararı kınayarak Doğu Kudüs'ü Filistin'in başkenti olarak tanıdıklarını ilan etti. Yine Türkiye'nin girişimiyle BM Genel Kurulu 22 Aralık 2017'de toplanmış, yapılan oylama sonucunda Kudüs Tasarısı 128 kabul, 9 ret, 35 çekimser oy ile kabul edildi. Kudüs tasarısı ABD'nin Kudüs'ü İsrail'in başkenti olarak kabul etmesini reddeden bir tasarıydı.

kAYNAKÇA:1)Wikipedia, terminoloji,Siyonizm 2)Wikipedia, özgür ansiklopedi,Siyonizm 3)Mohammed A.M YASİN, DOI: 10.31456/beytulmakdis.632958 4)Ömer Tellioglu, Filistin'e Musevi Göçü Arazi Satışı ve Kolonileşme Sürecinde Uygulanan Yöntemler, Osmanlıdan Günümüze Filistin Sempozyumu, c.1 s.193-194. 5)Demet Gökçınar, Arap-İsrail Uyuşmazlığında Filistin Sorunu, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2009, s.37. 6)Abdulkadir Turan, Kudüs Sorunu, s.21. 7)Dia, Filistin Maddesi, s.94. 8)Ömer Turan, Medeniyetlerin Çatıştığı Nokta Ortadoğu, Acar Matbaacılık, s. 163-164. 9)Dia, Filistin Maddesi, s.95. 10)Dia, Filistin Maddesi, s.96. 11)AA,Filistin için hem "bölünme" hem de "dayanışma" günü,29 Kasım,2023 12)Dia, Filistin Maddesi, s.96 13)Abdulkadir Turan, Kudüs Sorunu, s.36 14)Dia, Filistin Maddesi, s.98. 15)Ankaenstitü, Filistin Sorunu, s.11 16)İHH, Siyonizm Dışından İşgal Gerçeğine Filistin, İstanbul, 2010, s.65 17)Dia, Filistin Maddesi, s.94. 18)Muhittin AY,Filistin'deki İslami hareketler,s.18 19)Muhittin AY,Filistin'deki İslami hareketler,s 21 20)GZT,Mescid-i Aksa'ya baskın ve tarihçesi,29 haziran 2018 21)Independent Türkçe, AFP, Arab News,23 Ekim 2023 22)http://www.aljazeera.com.tr/haber/gazze-yaralarini-saramiyor 23)https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-42447809